

Загалом, реалізація проєктів та програм МТД дає змогу країні-одержувачу залучити додаткові ресурси для розв'язання стратегічних завдань розвитку, зменшити навантаження на державний і місцеві бюджети, впроваджувати світові практики адміністративного менеджменту, оновити інфраструктуру, провести модернізацію об'єктів бюджетної сфери, створити нові робочі місця тощо.

Перелік використаних джерел:

1. Про створення єдиної системи залучення, використання та моніторингу міжнародної технічної допомоги: Постанова Кабінет Міністрів України від 15 лютого 2002 р. № 153 (з наступними змінами і доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/153-2002-%D0%BF#Text> (дата звернення: 10.01.2022)

2. Аналіз моніторингу проєктів міжнародної технічної допомоги за 2012-2020 р. URL: <https://drive.google.com/drive/folders/1BA1J90zVID5Kum5aucTCmWCWwkKhN5s>

Івасишин Юлія

Західноукраїнський національний університет
м. Тернопіль

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ТРАНСНАЦІОНАЛЬНОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ ЧЕРЕЗ ПРОЦЕСИ ЗЛИТТЯ ТА ПОГЛИНАННЯ

Міжнародні М&А є сьогодні однією із ключових особливостей глобалізації економічного розвитку. Багатомільярдні угоди, що укладаються транснаціональними корпораціями з приводу купівлі-продажу окремих компаній чи частин бізнесу, стали звичайним явищем не лише у розвинутих країнах, а й у всьому світі, зокрема в Україні.

Причиною М&А завжди є зміни конкурентного середовища, які стають усе більш істотними і стрімкими у міру розвитку економіки. Глобалізація, диверсифікація, технологічний прогрес, лібералізація ринків – кожен із цих чинників постійно впливає на оцінку активів компанії та прогнози її функціонування. Основою внутрішніх причин є отримання синергетичного ефекту, тобто збільшення показників ефективності діяльності підприємства в результаті об'єднання, злиття окремих частин в єдину систему, де ефект від взаємодії елементів системи підприємства перевищує суму ефектів діяльності кожного елемента окремо. Але важливо розуміти, що не кожне злиття або поглинання супроводжується синергією[1].

Переважає більшість угод зі злиттів та поглинань має на меті створення ефективної вертикально інтегрованої організаційної структури та, як наслідок, укріплення ринкової позиції. Ці мотиви приваблюють все більше інвесторів в

такі галузі як нафтогазова промисловість, машинобудування, фармацевтики, металургії, АПК, ІТ та страхування [2].

Якщо поглянути на перелік 200 найбільших компаній України (за доходами, прибутками та іншими параметрами), то частина їх підпадає під визначення корпорацій Комісією ООН за обсягами продажу й пріоритетними сферами діяльності, які є українськими конкурентними перевагами. Наприклад, Укргазвидобування – державна компанія, яка цілком може стати ТНК. Досвід видобутку корисних копалин у Північній Африці, країнах Близького Сходу й створення там дочірніх підприємств українські компанії вже мають. За минулий рік Укргазвидобування отримало 55 млрд грн виручки й 12 млрд грн прибутків. Говорячи про українські ТНК, не варто забувати й про країни колишнього СРСР. Не тільки про держави Балтії, а й про Кавказ та Середню Азію. Українською ТНК називали й ROSHEN, яка мала заводи в Клайпеді та Липецьку. За своїми показниками ця компанія може бути ТНК і сьогодні. Доречно також згадати й великі мережі українських АЗС або машинобудівних гігантів «Мотор Січ» та «Антонов».

Загалом приблизно 25 українських підприємств із переліку 200 найбільших відповідають критеріям, які дають змогу стати ТНК. Вважаю, що за умови грамотного менеджменту та державної підтримки компанія ПАТ «Укрнафта» має перспективи перетворення на потужну вітчизняну ТНК в сфері енергетики.

Залучення іноземних інвесторів в дорогі проекти переробки газу в ПАТ «Укрнафта» зажадає створення відповідних економічних важелів і стимулів. Воно повинно супроводжуватися гарантіями збереження вкладених капіталів і економічної привабливості таких проектів і всього бізнесу іноземних інвесторів в Україні. Зростання частки ПАТ «Укрнафта» в створюваних технологіях і обладнанні для газопереробки має бути важливою умовою створення спільного виробництва в Україні з зарубіжними компаніями. Спільно з вітчизняними компаніями зарубіжні фірми, такі як General Electric, Schlumberger і інші вже почали виробництво машин та устаткування, газотурбінних установок, енергетичних установок в Україні. Нафтогазові СП все більшою мірою використовують українські комплектуючі та рівень локалізації виробництва зростає.

Міжнародна орієнтація стратегії співробітництва ПАТ «Укрнафта» зумовлюється необхідністю активізації процесу приєднання України до світового енергетичного співтовариства, пошуку у ньому ніш та їх засвоєння, зміни специфіки зовнішньоекономічних зв'язків і національних пріоритетів шляхом їх перенесення до сфери інноваційно-орієнтованих високотехнологічних виробництв скрапленого газу та, врешті посилення власних конкурентних позицій.

Отже, можливості реалізації комплексної стратегії міжнародного співробітництва ПАТ «Укрнафта» з компаніями на основі угод злиття та поглинання, активізація підвищення результативності цієї взаємодії напряму детермінуються роллю менеджменту підприємства в цьому процесі й дієвістю державних комплексних заходів у цій сфері. Останні мають розроблятися і

впроваджуватись за двома взаємодоповнюючими напрямками. У цьому в контексті варто дослідити ймовірність виходу національної компанії на ринок Польщі.

Слід зазначити, що інвестиційно привабливими в Україні, а отже привабливими для M&A, залишаються галузі економіки, перспективні з точки зору інновацій. До них належать АПК, переробна промисловість, логістична інфраструктура, фармацевтика, ІТ, альтернативна енергетика та інші. Основними оціночними показниками їх інвестиційної привабливості для потенційних покупців і надалі залишається здатність бізнесу генерувати грошовий потік і, відповідно, прибуток. Привабливість компанії для злиття чи поглинання створюють також такі фактори, як правильно вибрана галузь і бізнес-ідея. Перевагу в залученні інвестицій отримують галузі не тільки зі зростаючими темпами виробництва і прибутковості, але з випереджаючими, порівняно із середньогалузевими, темпами зростання, що є свідченням життєздатності компанії в конкурентному середовищі.

Перелік використаних джерел:

1. Левківський В. М. Злиття та поглинання в стратегії зарубіжної експансії ТНК. Науковий вісник Полісся. 2016. № 2 (6). С. 9-15.
2. Ukrainian M&A Review 2017. URL:<https://assets.kpmg.com/content/dam/kpmg/ua/pdf/2018/03/kpmg-ukraine-MA-review-en-2018.pdf>

Ковальчук Анастасія

Луцький національний технічний університет
м. Луцьк

ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК АГРАРНОГО СЕКТОРУ УКРАЇНИ В УМОВАХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

У сучасних умовах стрімкого розвитку науково-технічного прогресу, підвищення світового попиту на продовольство внаслідок збільшення чисельності населення планети, зміни структури споживання в поєднанні зі зниженням площ родючих земель актуалізується проблема розвитку українського аграрного комплексу в контексті підвищення його інноваційного потенціалу та формування конкурентних переваг на міжнародних ринках.

Україна, володіючи такими природними конкурентними перевагами як потужний земельний та трудовий ресурс, сприятливий клімат, зручне географічне розташування, має усі передумови для успішного розвитку аграрної сфери. Однак в сучасних умовах тільки природних переваг для виробництва якісної сільськогосподарської продукції, здатної конкурувати не тільки на вітчизняному, а й світовому ринках не достатньо. Сьогодні ефективність розвитку аграрного сектору національної економіки залежить від використання набутих переваг, насамперед, впровадження надсучасних